

Рейтинговий звіт ODSA-005-022 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Одеса
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.07.2016 р.
Дата оновлення:	12.12.2019 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaAA-
Прогноз:	стабільний

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за I півріччя 2019 року, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Одеською міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.07.2016	08.12.2016	18.05.2017	08.12.2017	22.05.2018	11.12.2018	21.05.2019	12.12.2019
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: обсяг доходів бюджету м. Одеси (без урахування трансфертів) у розрахунку на одного мешканця в I півріччі 2019 року перевищував середній показник по місцевих бюджетах у цілому (на 12,1%) та показники багатьох міст України, співставних за адміністративно-територіальним статусом;
- зростанням доходної частини бюджету (без урахування трансфертів) в 2015-2018 рр. та I півріччі 2019 року;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності, а також низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- помірною чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків;
- ефективною політикою міської влади стосовно управління місцевим боргом з метою оптимізації його обсягу й структури та доброю кредитною історією.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси обмежується:

- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- складною політичною ситуацією в країні та впливом негативних чинників на фінансовий ринок і нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки країни, що негативно впливає на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Одеса – місто обласного значення, адміністративний центр Одеської області, важливий промисловий, науковий, фінансовий, транспортний, туристичний та культурний центр на території України. Територія міста, що розташовано на північно-західному узбережжі Чорного моря, охоплює 162,42 кв. км. Протягом I півріччя 2019 року межі міста не переглядалися. Адміністративно територія міста поділяється на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський та Суворовський. Районні у місті ради не створені.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Одеси

Назва показника	2016	2017	2018	I півр. 2019	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітної періоду), тис. осіб	1 010,8	1 011,5	1 013,2	1 014,1	100,1
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	245,1	246,6*	248,6*	250,0*	100,6
Середньомісячна заробітна плата, грн.	5 051,0	6 761,9*	8 235,9*	9 118,1*	110,7
Заборгованість з виплати заробітної плати (станом на кінець звітної періоду), млн. грн.	45,1	45,8	44,2	31,9	72,1
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	21 612,3	25 862,6	28 218,0	16 563,3	125,6**
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	8 153,4	11 597,3	11 419,3	4 583,8	98,9**
Прямі іноземні інвестиції (станом на кінець звітної періоду), млн. доларів США	533,6	476,8	511,3	533,8	104,4
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	1 513,1	1 883,6	2 070,3	992,7	122,0**
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	263,0	420,0	282,6	237,0	230,1**
Доходи бюджету, млн. грн.	7 422,1	9 335,2	10 754,6	5 613,4	104,0**
Видатки бюджету та кредитування, млн. грн.	7 410,2	10 264,1	11 349,6	5 333,8	106,0**
Прямий борг (без врахування позик з Єдиного казначейського рахунку), млн. грн.	0,0	509,0	1 007,6	946,8	94,0

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Одеській області, що починаючи з 01.01.2017 р. надаються окремо за кожний квартал

** темп росту до відповідного періоду попереднього року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (1 014,1 тис. осіб станом на 01.07.2019 р.) Одеса належить до великих міст України. Протягом січня-червня 2019 року чисельність наявного населення зросла внаслідок позитивного механічного приросту. Сальдо природного приросту населення, як і в попередніх періодах, було негативним. Зважаючи на структуру економіки Одеси, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Розвиток ринку праці міста Одеса третій рік поспіль характеризується зростанням середньооблікової чисельності зайнятих. Рівень зайнятості населення в місті залишається високим, а навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну

посаду) у червні 2019 року (як і на початок поточного року) було низьким та становило в середньому 1 особу. Слід зауважити, що трудові ресурси міста є достатньо мобільними – більше третини від загальної кількості зайнятих в економіці міста працює в малому бізнесі.

Розмір середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Одеси у січні-червні 2019 року за розрахунками рейтингового агентства становив 9 118,1 грн., що перевищує середньообласний показник, проте на 9,1% нижче середнього значення по країні (у 2018 році – нижче на 7,1%). За II квартал 2019 року середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств по місту становила 9 492 грн., що на 14,5% більше, ніж у II кварталі 2018 року (8 290 грн.) та на 3,5% вище, ніж нараховано штатному працівнику в середньому по області. Зростання рівня номінальної заробітної плати та середньооблікової чисельності штатних працівників позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб (основного джерела наповнення загального фонду бюджету міста), обсяг якого збільшився за результатами I півріччя 2019 року на 20,7% до відповідного показника у I півріччі 2018 року. Протягом січня-червня поточного року мало місце скорочення обсягу невиплаченої заробітної плати працівникам міста на 27,9% (до 31,9 млн. грн. станом на 01.07.2019 р.), співвідношення обсягу боргу за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці становило 1,4%, що відповідало помірному рівню заборгованості.

Економічний потенціал Одеси характеризується багатогалузевою промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має широку мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності високий, відсутня суттєва залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі. Це забезпечує помірну чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків.

Найбільшу питому вагу за обсягами сплати обов'язкових платежів до загального фонду бюджету міста в поточному році зберігали підприємства транспортного комплексу, промислові підприємства, установи бюджетної сфери (державне управління, освіта, охорона здоров'я, надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту), фінансові установи, підприємства торгівлі. Надходження кожного з основних платників у I півріччі 2019 року не перевищували 1% доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів), а 20 найбільших платників разом формували менше 7% доходної частини бюджету міста (без урахування трансфертів).

У I півріччі 2019 року динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності була позитивною. Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста Одеса, як і в попередніх періодах, були високі.

Промисловість займає важливе місце у місцевій економіці як з точки зору формування та розвитку ринку праці, так і наповнення бюджетів усіх рівнів шляхом сплати податкових платежів. Промисловий комплекс міста Одеса достатньо диверсифікований та нараховує близько 600 підприємств. Як і раніше, провідними

галузями промислового комплексу міста залишалися: машинобудування, харчова промисловість, виробництво металевої продукції, виробництво іншої неметалевої продукції, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря.

Промисловий комплекс Одеси (з огляду на його високу диверсифікацію за галузями та підприємствами) менше залежав від впливу негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Обсяги реалізації промислової продукції підприємствами міста протягом 2015-2018 рр. та I півріччя 2019 року зростали та в окремі періоди перевищували відповідні темпи зростання по країні в цілому. У I півріччі 2019 року підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 16,6 млрд. грн., що на 25,6% перевищило відповідний показник у I півріччі 2018 року в фактичних цінах. Середній обсяг реалізації промислової продукції у розрахунку на 1 мешканця міста, як і в попередніх періодах, був нижчим за аналогічний показник по країні – на 46,4% у січні-червні 2019 року (на 53,2% у 2018 році).

Транспортний комплекс є однією зі стратегічних галузей міста Одеса. На території міста діють найбільший морський порт в Україні, залізничний вокзал, автовокзал та автостанції, потужна система громадського транспорту, поблизу міста функціонує міжнародний аеропорт. Морський порт міста Одеса залишається одним із лідерів за обсягами перевалки вантажів серед портів України та найкрупнішим пасажирським портом у Чорному морі. Обсяги переробки вантажів Одеським морським торговельним портом у 2019 році, на відміну від 2-х попередніх років, зростали. За результатами I півріччя 2019 року стивідорними компаніями в Одеському морському торговельному порту було перероблено 12,1 млн. тонн вантажів, що на 12,3% більше, ніж у I півріччі 2018 року. В номенклатурі вантажопотоків провідні позиції по тоннажу займають хлібні вантажі, контейнери та прокат чорних металів. Найбільшим за кількістю перероблених вантажів серед стивідорних компаній порту є ТОВ «Бруклін-Київ» (оператор причалів Хлібної гавані).

Важливе місце в транспортному комплексі міста Одеса займає регіональна філія «Одеська залізниця» ПАТ «Укрзалізниця», географічне положення, а також конфігурація напрямків і ділянок якої визначають її важливе транзитне й транспортне значення. Одеська залізниця обслуговує територію Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської, Черкаської, Дніпропетровської та Вінницької областей та є природним монополістом у даних регіонах. Міжнародний аеропорт «Одеса» є третім за обсягами пасажиропотоку в Україні та пов'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, країнами Євросоюзу, Азії та Африки. Зазначені підприємства, як і Морський порт міста Одеса, відносяться до найбільших платників податків до бюджету міста.

У місті функціонує розвинута система громадського транспорту, яка включає різні види транспорту: автобуси, тролейбуси, трамваї. Проблеми, пов'язані з необхідністю оновлення та капітального ремонту об'єктів транспортної інфраструктури, оновлення рухомого складу та встановлення економічно обґрунтованих тарифів на проїзд, зберігаються. З міського бюджету щорічно виділяються кошти на проведення робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг. За участі міської влади в м. Одесі було реалізовано інвестиційний проєкт «Оновлення міського електротранспорту м. Одеса» та проводиться робота щодо реалізації спільного з Європейським інвестиційним банком проєкту «Магістральний трамвайний маршрут прямого сполучення «Північ-Південь». Крім того, у поточному

році, як і в попередньому періоді, міська рада виділяла кошти з місцевого бюджету на фінансову підтримку підприємств електротранспорту з метою компенсації втрат та для безперебійного функціонування міського електротранспорту, який здійснює також й перевезення пільгових категорій населення.

Чутливість промислового комплексу м. Одеси до змін зовнішньоекономічної цінової кон'юнктури, світового попиту на продукцію та зовнішньоторговельної політики Уряду є помірною. У I півріччі 2019 року, як і в 2016-2018 роках, обсяги зовнішньоторговельного товарообороту в м. Одесі зростали. За результатами січня-червня 2019 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Одеси склав 992,8 млн. доларів США, що у розрахунку на 1 мешканця поступається середньому показнику по країні. Як і в попередніх періодах, сальдо зовнішньої торгівлі товарами мало негативне значення. Головними статтями експорту товарів були: зернові культури; жири та олії тваринного або рослинного походження; машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання; недорогоцінні метали та вироби з них; алкогольні та безалкогольні напої.

Залежність міста від іноземного капіталу є помірною – станом на 01.07.2019 р. в економіку міста було залучено 533,8 млн. дол. США, що в розрахунку на одного мешканця на 34,4% менше за середній показник по країні. Протягом 2018 року та I півріччя 2019 року обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) зростав.

Інвестиційна активність на території міста Одеса значною мірою визначається підприємствами транспортного комплексу. Крім того, на відміну від багатьох інших вітчизняних міст, у м. Одесі в загальному обсязі капітальних інвестицій значну питому вагу складають капіталовкладення за рахунок коштів місцевого бюджету. Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом I півріччя 2019 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, несуттєво скоротилась (на 1,1% без коригування на інфляційну складову) та склала 4 583,8 млн. грн. (56,6% від загального обсягу по області), що в розрахунку на 1 мешканця на 18,9% менше за середній показник по країні.

Обсяги виробленої будівельної продукції підприємствами міста Одеси у I півріччі 2019 року становили 4 694,6 млн. грн. (81% від загальнообласного обсягу). Одеса залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору житлового будівництва. В I півріччі 2019 року загальна площа прийнятих в експлуатацію житлових будівель (нове будівництво) в м. Одесі становила 237 тис. кв. м (в 2,3 рази більше, ніж у I півріччі 2018 року).

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Одеси, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими організаціями. Значний обсяг коштів бюджету спрямовується на будівництво, реконструкцію та ремонт об'єктів освіти, охорони здоров'я, комунального

господарства, культурно-побутового й іншого призначення. У I півріччі 2019 року з бюджету міста також виділялись кошти на фінансову підтримку КП «Теплопостачання міста Одеси» з метою забезпечення його належної діяльності. Протягом аналізованого періоду рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги покращився, загальний обсяг заборгованості населення за окремими видами житлово-комунальних послуг (з теплопостачання та гарячого водопостачання, а також водопостачання та водовідведення) у розрахунку на 1 мешканця відповідав помірному рівню боргу.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Одеси перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду суттєво скоротились обсяги надходжень від приватизації комунального майна, тоді як надходження від продажу земельних ділянок, а також оренди землі та майна зростали. Загалом, за результатами січня-червня 2019 року питома вага надходжень від операцій з майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 8,3%, що на 0,8 в. п. менше аналогічного показника у I півріччі 2018 року.

Бюджет міста

Бюджет м. Одеси – бюджет місцевого самоврядування. Одеса є містом обласного значення, зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня – міський. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Одеса забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету м. Одеси формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Одеси, що свідчить про високий рівень самостійності та добрий стан місцевих фінансів.

Динаміка доходної частини бюджету міста Одеси протягом 2012-2018 рр. та I півріччя 2019 року була позитивною, та в окремих періодах темпи зростання доходів (без урахування трансфертів) перевищували відповідні показники в середньому по місцевих бюджетах. Рівень бюджетної забезпеченості також зберігався на високому рівні у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах в цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у I півріччі 2019 року становило 112,1% (113,8% у 2018 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Для бюджету міста Одеса характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду як за основними галузями, так і основними платниками податків. Суттєва залежність бюджету від окремих основних платників податків відсутня. Рівень самостійності бюджету залишається високим, залежність від базової дотації відсутня. Починаючи з 01.01.2015 р. м. Одеса зберігає статус міста-донора. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Одеса обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015-2018 рр. перераховувалась реверсна дотація (вилучення). Бюджетом міста на 2019 рік передбачено перерахування реверсної дотації в обсязі 305,1 млн. грн. (в 1,3 рази більше, ніж у попередньому році), з яких у I півріччі 2019 року перераховано 152,5 млн. грн. (50% річного плану).

Бюджет м. Одеси за результатами виконання в січні-червні 2019 року, як і в попередньому бюджетному періоді, мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (1 135,3 млн. грн.), обсяг якого збільшився порівняно з I півріччям 2018 року на 18,6%. Це було пов'язано з високими темпами зростання податкових надходжень (в першу чергу податку та збору на доходи фізичних осіб та єдиного податку) за одночасного уповільнення темпів росту операційних видатків. За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 81,5 млн. грн. Бюджет міста за підсумками I півріччя 2019 року виконано з профіцитом обсягом 279,73 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 1 060,77 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 781,04 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, та надходження коштів запозичень, залучених до бюджету розвитку.

За результатами I півріччя 2019 року, показники ліквідності зросли та перебували на високому рівні за загальним та спеціальним фондами. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом січня-червня 2019 року до доходної частини бюджету міста надійшло 5 613,4 млн. грн., що на 4% більше, ніж обсяг відповідних надходжень у I півріччі 2018 року. При цьому приріст обсягу власних доходів бюджету міста (без урахування міжбюджетних трансфертів) становив 10,9%. Податкові надходження (найбільш прогнозовані та передбачувані джерела формування доходів) мають найбільшу питому вагу у структурі бюджету м. Одеси, що свідчить про високий рівень самостійності та добрий стан місцевих фінансів. За результатами I півріччя 2019 року обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста (без урахування трансфертів) зростали, а рівень виконання річного плану за доходами як загального, так і спеціального фондів у I півріччі 2019 року був високим. Уточнений річний план за доходами в цілому було виконано у січні-червні на 50,6%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 50%, спеціального фонду – на 62,7%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Одеса за результатами I півріччя 2019 року становив 5 333,8 млн. грн., що на 5,9% більше показника відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2019 рік план за видатками бюджету у січні-

червні було виконано на 44,2%. Рівень виконання бюджету за переважною більшістю напрямів, що фінансувалися з місцевого бюджету прийнятний, але за окремими основними напрямками обсяг видатків суттєво скоротився. Зокрема це стосується соціального захисту і соціальної допомоги та охорони здоров'я: обсяги видатків за зазначеними галузями значною мірою залежать від надходжень трансфертів.

Основним напрямом видатків бюджету залишалось фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), органів місцевого самоврядування, а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Значні обсяги видатків здійснюються також за напрямом «Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю». Як і в попередніх періодах, місто Одеса зберігало статус міста-донора та перераховувало кошти до державного бюджету у вигляді реверсної дотації.

Питома вага капітальних видатків у видатковій частині бюджету міста зросла та становила 17,8% (16,3% у I півріччі 2018 року) та перебувала на вищому за середній рівні. Обсяги капітальних видатків, що здійснюються з бюджету міста, та їх питома вага у структурі видаткової частини перевищують відповідні показники бюджетів інших міст, співставних за чисельністю населення та адміністративно-територіальним значенням. Протягом січня-червня 2019 року з бюджету міста фінансувались видатки на обслуговування прямого боргу Одеської міської ради та спрямовувались кошти на його погашення. Обслуговування та погашення боргових зобов'язань міської ради проводилось відповідно до укладених угод. Питома вага видатків на оплату відсотків за запозиченнями, здійсненими до бюджету розвитку, була низькою та за результатами виконання бюджету становила 2,45% видатків загального фонду бюджету міста (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної)¹.

Боргові зобов'язання міста

Боргова політика Одеської міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проектів з відновлення міської інфраструктури. Потреба в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства, а також забезпечення розвитку сучасної інфраструктури міста, є значною. Одеська міська рада проводить зважену та ефективну боргову політику. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувались відповідно до укладених угод у повному обсязі.

Станом на 01.07.2019 р. прями боргові зобов'язання міста (без урахування середньострокових позик, залучених з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах) склались із зобов'язань за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку міста у 2017 та 2018 роках. Міська рада уклала 2 угоди з вітчизняним банком (у 2017 та 2018 роках) щодо залучення коштів внутрішнього запозичення (кредитні кошти надходили траншами у 2017-2019 рр.) та залучила

¹ Відповідно до ст.74 Бюджетного кодексу України та Постанови Кабінету міністрів України від 16.02.2011 р. №110, питома вага видатків на обслуговування боргу у видатках загального фонду бюджету (без урахування реверсної дотації та надходжень всіх субвенцій крім освітньої та медичної) не повинна перевищувати 10%

зовнішнє запозичення (кредит від НЕФКО). Сукупний обсяг прямого боргу Одеської міської ради за запозиченнями, залученими до бюджету розвитку (2-ма внутрішніми та зовнішнім), станом на 01.07.2019 р. становив 946,84 млн. грн. Пряме боргове навантаження станом на 01.07.2019 р. перебувало на низькому рівні та становило 12,5% запланованого на 2019 рік обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів.

У червні 2019 року було прийнято рішення міської ради щодо здійснення внутрішнього запозичення до бюджету міста на суму 1 000,0 млн. грн. у формі укладання кредитного договору з вітчизняним банком. Станом на 01.07.2019 року кошти зазначеного запозичення до бюджету міста не надходили. Рішенням Одеської міської ради про бюджет міста Одеси на 2019 рік (зі змінами) встановлено граничний обсяг місцевого боргу станом на кінець поточного бюджетного періоду (31.12.2019 р.) у сумі 2 050,0 млн. грн. Відповідно очікується, що до кінця поточного року пряме боргове навантаження бюджету міста зросте до 27% запланованого на 2019 рік обсягу доходів бюджету міста (без урахування трансфертів), та перебуватиме на помірному рівні. Одеська міська рада дотримується обмежень чинного законодавства стосовно обсягу місцевого боргу, встановлених статтями 18 та 74 Бюджетного кодексу України.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Одеси підтверджено на рівні **uaAA-**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Одеси у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Податкові надходження	2 612 534,8	3 937 046,8	5 119 721,2	6 110 964,4	3 361 050,7
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	517 382,9	598 979,9	770 459,3	946 343,2	354 211,2
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	2 462 782,6	2 601 215,8	3 132 356,4	3 513 106,4	1 810 210,1
Операційні надходження всього	5 592 700,2	7 137 242,6	9 022 536,9	10 570 414,0	5 525 472,0
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	2 602 811,3	2 972 151,8	4 283 598,8	4 869 184,5	2 585 627,2
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	1 702 499,5	2 298 084,5	2 877 268,3	3 510 183,4	1 723 036,3
Операційні видатки всього	4 305 310,8	5 270 236,3	7 160 867,1	8 379 367,9	4 308 663,5
Операційний баланс	1 287 389,5	1 867 006,3	1 861 669,8	2 191 046,1	1 216 808,5
Фінансовий дохід	49,2	53 360,8	75 600,1	19 477,4	10,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	3 106,8	0,0	4 991,1	125 956,6	74 672,1
Фінансовий баланс	-3 057,5	53 360,8	70 609,0	-106 479,1	-74 661,6
Поточний баланс	1 284 331,9	1 920 367,1	1 932 278,8	2 084 567,0	1 142 146,9
Капітальні надходження	77 109,9	169 926,0	180 534,0	131 211,4	73 705,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	13 297,7	61 580,8	56 521,9	33 462,5	14 190,7
Капітальні надходження всього	90 407,7	231 506,8	237 055,9	164 673,9	87 896,1
Придбання основного капіталу	933 636,0	1 876 878,0	2 535 215,3	2 291 570,1	896 156,9
Капітальні трансферти	97 474,6	263 026,1	563 033,6	551 965,5	54 285,2
Капітальні видатки всього	1 031 110,7	2 139 904,1	3 098 248,9	2 843 535,6	950 442,1
Капітальний баланс	-940 703,0	-1 908 397,3	-2 861 193,0	-2 678 861,6	-862 546,0
Баланс після капітальних видатків	343 629,0	11 969,8	-928 914,2	-594 294,7	279 600,9
Кредитування (з урахуванням повернення)	171,8	42,9	11,5	742,1	-125,5
Профіцит/дефіцит	343 457,2	11 926,9	-928 925,7	-595 036,8	279 726,3
Фінансування	-343 457,2	-11 927,0	928 925,7	595 036,8	-279 726,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Одеси, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2015	2016	2017	2018	I півр. 2019
Профіцит/дефіцит	343 457,2	11 926,9	-928 925,7	-595 036,8	279 726,3
Фінансування	-343 457,2	-11 927,0	928 925,7	595 036,8	-279 726,3
Зміни залишків	-209 836,2	-14 437,5	427 566,7	100 375,8	-215 567,9
залишок на початок року	517 911,9	727 748,2	742 185,7	314 619,0	214 243,2
залишок на кінець року	727 748,2	742 185,7	314 619,0	214 243,2	429 811,1
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	549 000,0	649 000,0	300 000,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	-549 000,0	-649 000,0	-300 000,0	0,0
Фінансування за борговими операціями	-127 972,0	0,0	509 007,8	498 545,4	-60 710,3
Внутрішні зобов'язання	-33 120,0	0,0	506 007,8	493 497,0	-60 200,4
Запозичення	0,0	0,0	506 007,8	652 497,0	206 799,6
Погашення	-33 120,0	0,0	0,0	-159 000,0	-267 000,0
Зовнішні зобов'язання	-94 852,0	0,0	3 000,0	5 048,3	-509,9
Запозичення	0,0	0,0	3 200,0	6 380,0	1 059,3
Погашення	-94 852,0	0,0	-200,0	-1 331,7	-1 569,3
Інші розрахунки	-5 649,0	2 510,5	-7 648,9	-3 884,4	-3 448,0
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету міста Одеса, тис. грн.

Показники	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (план)	I півр. 2019 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	3 937 046,8	5 119 721,2	6 110 964,4	6 718 025,0	3 361 050,7	50,0	117,5
<i>питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	53,0	54,8	56,8	60,5	59,9	98,9	112,9
Податок на доходи фізичних осіб	2 124 665,9	2 959 652,7	3 651 647,0	4 242 340,0	2 075 368,7	48,9	120,7
Податок на прибуток підприємств	-11 777,9	23 123,6	22 314,3	13 180,0	4 016,8	30,5	44,4
Рентна плата	1,7	5,6	8,3	0,0	25,2	-	935,8
Акцизний податок	395 144,7	466 623,8	507 330,6	476 370,0	231 133,8	48,5	103,6
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	108 785,8	163 508,6	205 337,7	225 700,0	112 170,4	49,7	118,6
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб	716 712,0	689 785,0	689 747,4	688 700,0	349 900,0	50,81	104,86
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	10 617,1	8 881,6	15 324,4	13 200,0	5 549,9	42,0	93,1
Єдиний податок	571 945,0	782 044,8	984 105,1	1 022 460,0	564 102,7	55,2	122,4
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	18 805,0	23 500,7	32 616,0	33 200,0	16 996,8	51,2	125,5
Інші податки та збори	2 147,5	2 594,9	2 533,5	2 875,0	1 786,3	62,1	127,6
Неподаткові надходження	651 937,7	845 787,6	965 536,8	754 697,5	354 157,2	46,9	74,0
<i>питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	8,8	9,1	9,0	6,8	6,3	92,8	71,1
Власні надходження бюджетних установ та організацій	275 461,3	347 495,1	449 131,4	250 552,5	153 153,4	61,1	64,8
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	53 307,7	75 561,6	19 465,1	0,0	0,0	-	0,0
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	98 101,0	107 850,5	141 521,3	119 500,0	69 060,2	57,8	101,0
Державне мито	18 829,2	6 005,3	5 369,0	5 000,0	3 496,7	69,9	172,1
Плата за надання адміністративних послуг	41 543,1	68 908,8	74 755,9	79 920,0	28 467,5	35,6	74,3
Інші неподаткові надходження	164 695,4	239 966,4	275 294,1	299 725,0	99 979,4	33,4	80,0
Доходи від операцій з капіталом	169 926,0	180 534,0	131 211,4	125 260,0	73 705,4	58,8	96,0
<i>питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	2,3	1,9	1,2	1,1	1,3	116,4	92,3
Кошти від продажу основного капіталу	78 942,7	108 209,0	65 274,7	70 260,0	14 571,0	20,7	33,7
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	90 983,3	72 325,0	65 936,7	55 000,0	59 134,4	107,5	176,2
Цільові фонди	403,1	271,8	283,8	150,0	64,5	43,0	54,0
<i>питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	85,0	51,9
Разом доходів	4 759 313,6	6 146 314,6	7 207 996,4	7 598 132,5	3 788 977,8	49,9	110,9
Трансферти з державного бюджету	2 591 663,6	3 125 177,9	1 878 096,1	1 865 353,5	1 068 069,2	57,3	103,6
Трансферти з місцевих бюджетів	71 133,0	63 700,4	1 668 472,8	1 636 987,9	756 331,6	46,2	79,8
<i>питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %</i>	35,9	34,2	33,0	31,6	32,5	103,0	88,6
Усього	7 422 110,2	9 335 192,9	10 754 565,4	11 100 473,9	5 613 378,6	50,6	104,0

Джерело: Одеська міська рада

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету м. Одеси, тис. грн.

Показник	2016 (виконано)	2017 (виконано)	2018 (виконано)	2019 (план)	I півр. 2019 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	219 260,8	360 255,5	523 883,2	612 812,8	252 212,6	41,2	109,4
Освіта	1 431 368,4	2 544 555,3	2 695 337,5	2 873 004,0	1 542 939,2	53,7	106,7
Охорона здоров'я	898 534,9	1 396 969,3	1 558 333,9	1 486 199,8	637 519,2	42,9	97,5
Соціальний захист і соціальна допомога	1 432 234,5	1 828 720,0	1 960 216,1	2 001 449,4	974 961,1	48,7	83,3
Культура і мистецтво	153 104,9	240 826,8	100 775,8	104 796,9	43 061,9	41,1	102,7
Фізична культура і спорт	23 313,3	46 960,0	49 779,9	57 031,7	26 137,5	45,8	120,8
Житлово-комунальне господарство	502 931,1	1 511 600,5	1 949 679,3	1 415 761,0	586 974,0	41,5	99,5
Економічна діяльність, в т.ч.	X	X	2 046 902,8	2 802 042,2	991 285,7	35,4	143,5
Землеустрій	1 605,5	1 403,2	3 696,4	5 660,0	4 286,7	75,7	227,9
Будівництво та регіональний розвиток	1 722 784,4	883 979,4	873 818,1	1 412 628,0	460 895,7	32,6	175,1
Транспорт	714 752,4	968 911,6	562 798,1	755 924,4	306 673,7	40,6	162,2
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	X	X	3 833,7	4 068,0	1 808,3	44,5	90,6
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	83 322,8	106 699,9	602 756,5	623 761,7	217 621,3	34,9	92,7
Цільові фонди	6 187,7	3 216,1	0,0	0,0	0,0	-	-
Інша діяльність, в т.ч.	X	X	210 213,9	398 910,0	113 192,1	28,4	168,7
Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	5 549,2	14 237,9	39 920,6	24 058,3	10 290,1	42,8	87,4
Громадський порядок та безпека	X	X	25 217,8	37 514,5	21 616,5	57,6	228,4
Охорона навколишнього природного середовища	1 049,6	7 109,7	15 282,0	16 144,1	6 221,4	38,5	275,9
Засоби масової інформація	3 027,2	3 252,6	3 836,8	2 844,4	392,1	13,8	27,0
Обслуговування боргу	0,0	4 991,1	125 956,6	288 348,7	74 672,1	25,9	177,2
Резервний фонд	X	X	0,0	30 000,0	0,0	0,0	-
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	75 622,7	158 912,4	0,0	0,0	0,0	-	-
Разом видатків	7 274 649,3	10 082 601,2	11 095 122,4	11 752 007,9	5 168 283,3	44,0	105,2
Трансферти іншим бюджетам	135 491,1	181 505,9	253 737,6	321 975,4	165 494,4	51,4	136,7
у т.ч. реверсна дотація	132 213,7	156 633,5	232 300,3	305 049,0	152 524,8	50,0	131,3
Усього видатків	7 410 140,4	10 264 107,0	11 348 860,0	12 073 983,3	5 333 777,7	44,2	105,9
Платежі за кредитними угодами, укладеними під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	149 361,6	0,0	0,0	-
Надання бюджетних позичок суб'єктам підприємницької діяльності	250,0	300,0	320,0	400,0	0,0	0,0	-
Повернення бюджетних позичок	-62,5	-187,5	-340,0	-160,0	-80,0	50,0	53,3
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	0,0	0,0	1 262,0	0,0	0,0	-	-
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-144,6	-101,0	-499,9	0,0	-45,5	-	17,1
Разом	7 410 183,2	10 264 118,6	11 349 602,1	12 223 584,9	5 333 652,3	43,6	105,9

Джерело: Одеська міська рада